

Ленин түрлө

КК(б)П Солтүстік Казақстан облыстық комитетінің, еңбекшілер депутатта
рының облыстық Советінің және КК(б)П Петропавл қалалық комитетінің газеті

№ 59 (7019)

Жексенбі 25 Март 1945 жыл

Шығуна 27-жыл

Жеке саны 20 тынын

Селдег жырды ақындар

Айтыс—қазақ көркем әдебиетінің көне за манин бері келе жатқан түрлерінің бірі. Айтыс халық арасына көп тараған, әдебиеттің халықта түсінікті әрі әсерлері түрлерінің біріне айналған. Ертеде ақындардың атагы айтыста шықты. Олар шаршы топтың алдында өз елінің дәулетін, әдет құрпыш жырлады. Сонымен бірге, сол замандағы тенсіздікті, әділесіздікті, қанауды баяндаған езуші тапқа өздерінің наразылығын білдірді.

Бүгінгі замандағы айтыстың саяси бағыты бұрынғы айтыстардан мүлде өзгеше. Қазіргі халық ақындары күш-куаты құлаштан өсін, ғулденген даңқты Социалистік Отанымыздың бұлбұлдары. Олар улы Отанымыздың сарқылмас дәүләтін, елімізде бақытты түрмис орнатқан халықтардың кеменгер көсемі Стalinді жырлады. Олар неміс-фашист басқыншыларына қарсы күрестегі даңқты бастыларды, ел ішінде жеңіс шыңдан жәткан еңбек ерлерін жырлады. Олар өздерінің асыл ойы мен ағынды жырын, еткір сөзін зұлым жау-неміс басқыншыларды біржолата талқандан, Берлин үстінде жеңіс туын тігу мүддесіне арнайды. Олар еңбекшілерді жанаямай еңбек істеуге шақырады. Ақындардың жырларының тақырыбы осыған арналады.

Жуырда Преснов, Октябрь және Булаев аудандарында халық ақындарының айтысы болып отті. Айтыстарының қорытындысы нәтижелі болды. Айтысқа түскен ақындар колхозды ауылдың еңбек майданындағы табыстарын жыраумен бірге, шаруашылдардың жетістіктерінде жете жырлан, кемпіліктерді дер кезінде батын көрсетіп отыруға міндетті.

Халық ақындарының шабытын арттыруда, угіт-көшілік жұмысын пәрменіше жүргізуде айтыстың маңызы ерекше зор. Соңықтан партия, совет үйімдірін халық ақындары айтысының оріс алуына көмектесіп, ақындарға олардың айтыстарының тақырыбын белгілең беріп оты-

руы керек. Ақындарды колхоз, совхоздар мен МТСтардың шаруашылығынен жете таныстыру керек.

Кешікпей, КК(б)П облыстық комитеті бюросының үйгаруы бойынша, халық ақындарының облыстық айтысы откізілмек. Облыстық айтысқа Молдақмет Тырбиеv, Теміргали Каселов, Әзкен Бекенова, Ергали Асылтаев, Бекет тағы басқа тоңтап озған халық ақындары қатысады.

Олар облысымыздың колхоздарының табыстарын баяндаумен бірге, жұмыстары елеулі кемпіліктерді катты сынға алды. Бұған әрбір аудан бастылары қызынаның жұмысын жүргізіп, өз ақындарын айтысқа өзірлеулері керек. Мұның үшін ақындар өз ауданының еңбектегі таңымен, еңбек ерлерімен және олардың іс үлгісімен жете таныс болуы керек. Ақын өзімен айтысқа түсетін ақынның ауданының шаруашылығынен де жете таныс болу тиіс.

Халық ақындарының облыстық айтысын откізумен гана іс бітпейді. Біз жұмысты дамытын, ақындардың өнерін өртеп бастыру үшін жергілікті жерде оларға құнбек-күн көмек көрсетілтін болсын.

Үкметіміз бен партиямыз халық ақындарына зор қамқорлық жасаң отыр. Олар мұны жете үғыншып, жыр тасқынын селде ғе облысымыздың еңбекшілерін қазақ халықтың даңқты мерекесін зор табыстармен қары алуға жұмылдыра Өліуге тиіс. Халық ақындары қазіргі талапқа сай күнди шығармалар беріп, шаруашылығындағы жетістіктерді жете жырлан, кемпіліктерді дер кезінде батын көрсетіп отыруға міндетті.

Халық ақындары! Даңышпан Горкийдің «Беркем сез шебері—өз дәуірінің уні» деген бағасына сай жыр толғандар. Асыл ой, ағынды жырларыңды жеңіс мүддесіне арнаң, ел еңбекшілерін қажырыл аңбек істеуге жұмылдыра біліндер. Сендердің жалынды жырларың жауга оқ болып қадалады.

Селдег жырды ақындар!

Екі цехтың социалистік жарысы

Мамонтов жолдастар болып істей заводтагы Андреев жолдастың басқа руындағы механика цехының жұмышшары Алматындағы ауыр машина күрлес завод колективінің үндесін жете талықлаганнан кейін, осы заводтагы Татаринков жолдастар болып істейтін механика цехының жұмышшылары республикалық 25 жылдығы атындағы социалистік жарысқа шақырды.

Социалистік жарыстың алғашкы күндерінен бастап, Андреев жолдастың басқа руындағы цех жұмышшылары алған зерттеулерін іс жүзінде орнандаған шығын.

Еңбек очіні молайуда

Соның нәтижесінде бұл цехта бесжузшілер мен үшжузшілердің көтөрілген көбейді. Бесжузшілер жұмысны Леонова және үшжузші Оля Гаворон жолдастар еліміз бен майдан талабына сай жұмыс істеп, күнделік жұмыс жоспарын арттығынен орындан жүр.

Данкеті мереке алдында алған міндеттесіміздің обидарында орнандаған шығуның күш-кайрат жұмсағын. Бұл—бізңің отан алдындағы хасиетті борыштыңыз, —дейді социалистік жарыс езгіттары.

3. АЙСИНА.

Коллектив республикамыздың даңқты мерекесіне дейін 10 айылқ еңбекшілік жоспарды толық орындан, еңбек очімділігін бұрынғыдан 10 процент арттыруға жеңіс көрініштесінде орнандаған түсініктердің тапсынуда міндеттесінде.

Е. МАЛАЕВ.

Совет Хабары бюросынан

23 МАРТТАҒЫ ҰРЫСТАР МӘЛІМЕТІ

23 марта 3-БЕЛОУС майданының әскерлері ХАЙЛИГЕНБАЙЛЬ қуданында, ФРИШ ГАФ қолтығының жағалауындағы немістердің әскер тобын жою жөнінде ұрыстар жүргізуде болды. 22 марта бұл ауданда майдан әскерлері немістердің 1600 солдаты мен офицерін қолға түсірді.

2-БЕЛОУС майданының әскерлері ДАНЦИГ бағытында шабуыл жасай отырып, ЦОППОТ қаласын алды, сейтіп ГДР мен ДАНЦИГ аралығында ДАНЦИГ қойнауының жағалауына жетті, сонымен, майдан әскерлері немістердің әскер тобын енгізе боліп тастады да АРТШАУ, ГРОСС-БЕЛЬКАУ, ЛЕБЕАУ, ШЕФЕРАЙ, ШМИРУАУ, МАРИЕНТАЛЬ, ШТАЙНФЛІС, ШТОЛЬЦЕНФЕЛЬС, ГРЕНЦФЛІС, НОЛИБЕН қыстақтарын алды. 22 мартағы ұрыстарда майдан әскерлері немістердің 1200ден ара солдаты мен офицерін қолға түсірді.

СИЛЕЗИЯДА, РАТИБОРДЫҢ солтүстік-батыс жағында әскерлерінің шабуыл ұрыстары нәтижесінде ЕРНАУ қаласын жою ХЕЙДЕРСДОРФ ЛИНДЕНДОРФ, ОПЕРСДОРФ, РИГЕСДОРФ, ВАКЕНАУ, КРЕШЕНДОРФ, ШЛЕНБЕРГ, БАДЕВИЦ, НОЙДОРФ, ХОНДОРФ қыстақтарын алды. 22 марта 1-УИРАИН майданының әскерлері немістердің 1600ден ара солдаты мен офицерін қолға түсірді.

22 марта барлық майдандарда немістердің 156 танкі қыраратылды, жойылды. Әуе ұрыстарында және зенит зеңбіректерімен дүшпанның 149 самолеті атып түсірліді.

АВИАЦИЯМЫЗДЫҢ ДАНЦИГНЕ, МОРАВСКА-ОСТРАВА МЕН ПАЛАГА ШАБУЫЛЫ

Моравска-Острава томір жол торабында әскери эшелондар өртепін, взрывтар болды.

Папа темір жол торабында бомбалардың дәл тиуімен жаңармай складтары тақтандалып, ірі өрттер шыкты. Таң алдында кала мен темір жол торабында қалып түтін алыш кетті.

3-Белорус майданының әскерлері Хайлигенбайль ауданында Фриш Гаф қолтығының жағалауына тықсырылған немістердің әскер тобын жою жөнінде ұрыстар жүргізді. Дүшпаша елемендікпен қарсылық көрсетті. Алайда совет әскерлерінің берген соққысы астында дүшпаша шептерінің бірінен соң бірін тастап шыгуда. Жер үйлер мен жолдарда жаудың мыңдаган өліктері жайран жатыр. Бір күнгі ұрыстарда немістердің 32 танкі мен зеңбірегі мен бір неше жүзделгей автомашина сия жойылды. Артиллериямыздың оғымен, Фриш Гаф қолтығында жаудың 10 баржасы қыраратылды. Мұнымен қатар, совет үшкіншілердің 7 баржасын суға батырды.

Жаудан қолға түсірліген адамдар, неміс командованиеінің бүйрүгі бойынша, соңында күндері шептердің өз бетімен тастап шығып, қолға берілуге әрекеттенгендігін үшін көптеген неміс солдаттарының атын алтірілгендігін айтуда. Осыған карамастап өз еркімен қолға берілген жаудың солдаттары мен офицерлерінің саны барған сайнан көбөюде. Бір участеде немістердің 150-артиллерия полкінің бір тоғар артиллерияшылары Қызыл Армия жағына шыққандар совет әскерлеріне бірнеше зеңбірегін әкеліп тапсырды.

Данциг койнауында немістердің көптеген транспорттары, баржалар мен басқа да кемелері бар. Совет үшкіншілердің 4 мыңдан ара солдаты мен офицерін жойды. Жол үстінде және қыстақтарда дүшпанның қыраратылған зеңбіректері, минометтері мен пулеметтері және басқа қару-жарактары саллей бол жайран жатыр.

Данциг койнауында немістердің көптеген транспорттары, баржалар мен басқа да кемелері бар. Совет үшкіншілердің 4 мыңдан ара солдаты мен офицерін жойды. Жол үстінде және қыстақтарда дүшпанның қыраратылған зеңбіректері, минометтері мен пулеметтері және басқа қару-жарактары саллей бол жайран жатыр.

Данциг койнауында немістердің көптеген транспорттары, баржалар мен басқа да кемелері бар. Совет үшкіншілердің 4 мыңдан ара солдаты мен офицерін жойды. Жол үстінде және қыстақтарда дүшпанның қыраратылған зеңбіректері, минометтері мен пулеметтері және басқа қару-жарактары саллей бол жайран жатыр.

Данциг койнауында немістердің көптеген транспорттары, баржалар мен басқа да кемелері бар. Совет үшкіншілердің 4 мыңдан ара солдаты мен офицерін жойды. Жол үстінде және қыстақтарда дүшпанның қыраратылған зеңбіректері, минометтері мен пулеметтері және басқа қару-жарактары саллей бол жайран жатыр.

Данциг койнауында немістердің көптеген транспорттары, баржалар мен басқа да кемелері бар. Совет үшкіншілердің 4 мыңдан ара солдаты мен офицерін жойды. Жол үстінде және қыстақтарда дүшпанның қыраратылған зеңбіректері, минометтері мен пулеметтері және басқа қару-жарактары саллей бол жайран жатыр.

Данциг койнауында немістердің көптеген транспорттары, баржалар мен басқа да кемелері бар. Совет үшкіншілердің 4 мыңдан ара солдаты мен офицерін жойды. Жол үстінде және қыстақтарда дүшпанның қыраратылған зеңбіректері, минометтері мен пулеметтері және басқа қару-жарактары саллей бол жайран жатыр.

Данциг койнауында немістердің көптеген транспорттары, баржалар мен басқа да кемелері бар. Совет үшкіншілердің 4 мыңдан ара солдаты мен офицерін жойды. Жол үстінде және қыстақтарда дүшпанның қыраратылған зеңбіректері, минометтері мен пулеметтері және басқа қару-жарактары саллей бол жайран жатыр.

Данциг койнауында немістердің көптеген транспорттары, баржалар мен басқа да кемелері бар. Совет үшкіншілердің 4 мыңдан ара солдаты мен офицерін жойды. Жол үстінде және қыстақтарда дүшпанның қыраратылған зеңбіректері, минометтері мен пулеметтері және басқа қару-жарактары саллей бол жайран жатыр.

Данциг койнауында немістердің көптеген транспорттары, баржалар мен басқа да кемелері бар. Совет үшкіншілердің 4 мыңдан ара солдаты мен офицерін жойды. Жол үстінде және қыстақтарда дүшпанның қыраратылған зеңбіректері, минометтері мен пулеметтері және басқа қару-жарактары саллей бол жайран жатыр.

Данциг койнауында немістердің көптеген транспорттары, баржалар мен басқа да кемелері бар. Совет үшкіншілердің 4 мыңдан ара

Ауыл-селендік совет председательдерінің облыстық мәслихаты

Облыстық совет аткомінің председателі Мұстафин жолдастың баяндамасы бойынша жарыс 693

ДЕПУТАТТАРДЫҢ ИГІЛІКТІ 1СІ

(Ленін ауданындағы Тұңғышық ауыл советінің председателі ИМАНБАЙЫРОВ жолдастың сөзінен)

Ауыл советтің 11 депутаты бар еді. Мұның 5 майданға аттаңды. Ал қалған 11 аттаң қазір шаруашылығының жаһанты саласында еңбек істеп жүр. Мысалда Советтер Одағының Батыры Елизаторов жолдастың анасы Жамал Бекмагамбетова жолдасты алайық. Ол 65 жаста. Бірақ қартайғандығына карамастаң колхозшыларды қажырылған жұмыс істеп, майданға үзбей көмектесуге жігерекілік келеді. Депутат Жаңқабаева жаңа Сәрсебаева жолдастар да колхозды ауданындағы таңдаулары. Бұлар ауыл совет көлеміндегі колхоздарда жұмыстың ойдағыдан жүргізілуі қадағалан отырады.

Ауыл шаруашылық жұмыстарын жүргізу үтішілеріміздің зор улесі бар. Кизитова жолдастас басқарған қызыл мүйіс үйінин мөнінде саяси-қошшылік жұмысының орталығына айналды. Үтіт-көшшілік жұмысынан ойдағыдан жүргізілуі нәтижесінде отан соғысының мүгедектеріне және жауынгерлердің үй-інштеріне көмек көрсету және қаржы жынау жұмыстары ойдағыдан жүргізілуі келеді. Көмек қорына 26 пүт бидай, 13 пүт картоф жынышын, өзар майданшылардың үй-інштеріне белгін берілді. Мұнымен бірге, колхозда аяқ кім тігетін мастерской үйдеместерінде.

1945 жылы 84880 соғыс қарыны тараттық. Мұның 34905 сомы сактық кассасына тапсырылды. Өзара салық 3940 соң болатын. Мұның 3540 соңы төленді.

Ауыл совет көлеміндегі колхозшылардың колхозшылары Алматы облысының Калинина атындағы колхозы мүшелерінің үндеуін талқылағаннан кейін. Казақстаның 25 жылдығы атындағы социалистік жарысқа үштасын, егіп және мал шаруашылығында үлгайтылған міндеттемелер алды. Ауыл совет колхозшылармен бірле се жұмыс істей отырып, колхозшылардың республикалық 25 жылдығына дейін еселеуді табыстарға жетуіне, сойтін еліміз бен майданға ауыл шаруашылық өнімдерін еселең мол беруіне қолма-қол көмектеседі.

Тұрақты комиссиялардың жұмысы жақсартылсын

(Булаев ауданындағы Ворошилов ауыл советінің председателі ЕСЕНГУЛОВ жолдастың сөзінен)

Қазір ауыл совет қамтуындағы колхозшылардың көлемінде 2600 гектар егіс алаңына қар тоқтатылды. 8 колхозда мол өнімші 9 звено үйдеместерінде. Әрбір звенога егіс алаңдары бекітіліп берілді. Бізде жергілікті тицайтыштар да жеткілікті мешерде өзірленді.

Колхоздарда агротехникалық үйрмелер үйдеместерінде 22 сабак өткізілді. Колхоз председательдерінің егіп шаруашылығы жөніндегі орынбасарларының аудан орталығында үйдеместерінде 18 колхозшы қатысты. Ауыл совет көлемінде мал қыстасу маусымы да ойдағыдан өткізуіде.

Енді ауыл советтің жұмысина тоқтала үйн. Ауыл советтің жаңында 4 тұрақты комиссия бар. Комиссиялардың составында 15 адам жұмыс істейді. Тұрақты комиссиялардың мүшелерінен жыл басынан барі екі рет мәжліс өткізілді.

Тұрақты комиссиялардың ішінде әрсес Әкпаров жолдастас басқарған комиссияның мүшелері көркөнде жұмыстар ғана келеді.

Жергілікті советтердің беделін арттырайық

(Приешім ауданындағы Өрнек ауыл советінің председателі САУЫТОВ жолдастың сөзінен)

Баяндамашы езінің сезінде ауыл-селолық советтердің бұхара арасындағы беделін арттыру мәселе сінен көп назар аударды. Мен Приешім ауданындағы Өрнек ауыл советінің жұмысы мен бедел туралы айтты отпекпін.

Гуыл совет қамтуындағы колхоздарда 5 ірі мүйізді қара мал және 5 кой, ешкі фермасы бар. Бұл фермалар откен жылы мемлекет алдындағы борыштарын мұлтікіз етеді. Ауыл совет колхоздары 1943 жылға қаралғанда 1944 жылы мемлекетке астықты төрт есе артық тапсырды. Қазір колхоздарымыз егіске әзірлік жұмысның қызы жүргізіп жатыр. Сол сыйкы ауыл совет көлеміндегі 32 соңа тағы басқа же гу әбзелдері толық жәнделді.

Бұл комиссия «Бірлік» колхозшылардың көлемінде 2600 гектар егіс алаңына қар тоқтатылған, көп көшшіліктердің бетін алты. Сейтіл ол көмшіліктердің жоюдың нақтылы шараларын белгіледі. Осы сыйкы қаржы комиссиясы да ойдағыдан жұмыс атқарып отыр. Ауылдардың советте 200 мың соңа сөғыс салығы орынна, 320 мың соңа сөғыс салығы жыл налды. Денсаулық сактау комиссиясы колхоздарда моншалардың, емдеу орындаудың жабықталуына көп күш жұмсалды. Алайда ауыл совет жұмыссында әлі де болса көп көшшіліктер бар. Біз ауыл шаруашылық жұмыстарының кейбір түрін орындаудан тыс қалып келеміз. Кейде колхоздарда еңбек төртінің нығайуына жете кеңіл болмейміз. Совет мажлісінде колхоз председательдерінің, Ферма менгеру шілдерінің және бригадирлердің баяндамасын тыңдау ісін тәжірибелемей журміз.

Келешекте бұл сыйкы көмшіліктерге жол бермеуге және колхозшыларды Казақстаның 25 жылдығына дайықты тартуладар әзірлеу ісіне жұмылдыруға осы мәслихатта берік сенім беремін.

Барлық күш егіске өзірлікке жұмсалсын

(Соколов ауданындағы Налобин селолық советінің председателі МАСЛОВ жолдастың сөзінен)

Налобин селолық советінде колхоздар да 24 актив бар. Олар жұмысты үнемі жоспармен істейді. Үтіт-көшшілік жұмысы жаңа күндері тікелей қос басында, ал қысқы уақытта қызыл мүйіс үйінде жүргізіледі. Колхоздарда үнемі қабырга газеті шыгарылып отырылады. Қазір колхозшылар арасында Казақстаның 25 жылдығы атындағы социалистік жарыс кең еріс алды.

Бірақ үтіт-көшшілік жұмыссынан ойдастырай үтігіліккінде қарамастаң, совет көлеміндегі колхоздар жыл сайын олдықтың арыла алмай келеді. Колхоздардың күрал-саймандары сапалы жөнделмейді. Мал есірудің мемлекеттік жоспары орындалмайды. 1944 жылы колхоздарының мемлекеттік жылдары болып калады.

Мұның мәнісі—соғыс жылдары егіс жерін өңдеудің нашарлығынан, сейтін егін түсінін кемітін алушан болып отыр. Біз 1943 жылы етінің әрбір гектарынан 3 центнер өнім алсақ, 1944 жылы 2 жарын центнер өнім алдық. Ал қара бидайдың әрбір гектары 7—8 центнер өнім берді.

Бір мысал келтірейн, 1944 жылғы да дайындау орындарынан 33 центнер арна түкімі экелініп етілген еді. Бұдан біз бар болғаны 85 килограм гана өнім алдық. Өрине, бұл түкімнің сапасызынан болып отыр.

Мұндай жағдайда біз басқадан түкім сұрау сыйкы тілемсектік әдептен арылудың көрек. Ол ушін өзіміздің егін далаңызда егіс түкімін осіруге міндетті міз. Бұған мүмкіншілігім жеткілікті. Мәселең, «2-Бесжылдық» колхозшылардың түкімдік участесінен 54 центнер өнім алынған еді. Мұның сапасын тексереп келгенде, шығымдылығы 95 процент екендегі анықталды. Бұл мүмкіншіліктің мол екен дігіне толық айғақ.

Облыстық совет аткомі Налобин селолық советінің колхоздарына агрономдардың тыңтықты қармек беруіне жете көніл белсек екендеймін.

КӨНТЕМГІ ЕГІСТІ ЗОР ӨЗІРЛІК ПЕН ҚАРСЫ АЛАЙЫҚ

(Облыстық жер бөлімінің егін шаруашылығы басқармасының бастығы ГРИГОРЬЕВ жолдастың сөзінен)

Жолдастар! 1945 жылы ауыл шаруашылығы алдында курделі міндеттер түр. Бұл міндеттердің қандай екендегі Одақтық Халық Комиссарлары Советі мен БЕ(б)П Өрталық Комитетінің «1945 жылғы ауыл шаруашылық жұмыстарының жоспары туралы» қаулысында және БЕ(б)П Өрталық Комитетінің XII пленумы мен облыстық VII партия конференциясының қарарларында анық көрсетілді.

1944 жылы облысының колхоздары егіс мерзімін үзакқа созды, жер өңдеуде агротехника шаралары бүрмаланды. Егіс гүйкімдіріп дәріләнбей себілді. Сондай-ақ біз ауыл шаруашылық екістерін, оның ішінде тарының, темекінің және күнбағыстың тыңтықты бапталуын қамтамасын етіп алмадық. Міне оның салдарынан құнбаралығынан қамтамасын 50—70 проценттей шықпай калды. Осы сыйкы донді егістің де 10 проценттін өнім алмады.

Егіске жер таңдаап алу мәселе сінен келсек, расында жер орындары мен совет үйдемдерінде ойдағыдан шараларынан 175000 гектар орынна, 67000 гектар таңа зябь жырттылды. Бұл—1945 жылғы егіске әзірленген жердің 22 проценті гана деген сез. Ал, Булаев, Конюхов, Совет тағы басқа аудаңдарда алдын ала өзірленген жер, байырынан егіс алаңының 15 проценттін аспайды.

Түкім шаруашылығына тоқталғын келді. Осында, шығын сейлекен жолдастар түкім шаруашылығын жолға коя алмай келе жатқандығын айтты. Өрине бұл сыйкы көмшілікке жергілікті советтерде ортақ, өйткені олар колхоздарда тү-

кым шаруашылығының жолға койылуын қамтамасыз етпіді, түкім участелерінің сортты түкіммен жабықталуын қадағаламады және түкімдік участелердің ойдағыдан бапталуын үйдеместерінде.

Көктемгі егістің басталуына санаудың күні қалды. Алайда, Мұстафин жолдастың баяндамасында көрсетілгендей, алдагы егіске дайындағы жұмысы өлі күнге дейін ерістетілмей келеді. Бұған трактор жондеудің, кадр өзірлеудің колхозшылар окуның күрал-саймандар жондеудің, түкім дәрілеудің, түкім айырбастаудың және көлік күтімінде ойдағыдан жүргізу мен алады. Осы сыйкы қармек агротехника шаралары да жүзеге асырыла ма. 1944 жыл мен садыстырганда быйыл бүгінгі күнге дейін 16,5 мың гектарға қар кем тоқтатылды. Қоң тасу, күн және құс қызының жынау жұмыстарын жүргізу де мартимсыз. Булаев ауданының 29 колхозында соғыс 15 күнде бір центнер гана құс қызы жыналды. Ал Конюхов ауданының 35 колхозында 8 центнер гана құл жыналды. Бірде бір центнер құс қызы әзірленеді. Петрапавл ауданы кала маңында болғандықтан, мұнда огорода шаруашылығы ерекше орын алуға тиіс. Сондайкап да овоштың егетін алаңдарға жергілікті тицайтыштарды қөп пайдалануы керек. Бірақ, бұл аудан-

ның 28 колхозында соғыс 15 күнде 10 тонна гана қоң тасылды, ал 19 центнер гана күл әзірленді.

Етіп әлдең ың түкіммен қамтамасыз стілінде әрсес Конюхов, Соколов және Приешім аудандарында ойдағыдан емес. Біз егіс жерін таңдаап алу жонінде көп айтамыз. Бірақ жана игерілген жерлердің өңдеу жұмыссына әзірлік жоқтың қасы. Демек соқалардың пышактары жынталмай отыр. Дискелер, тырмалар жөнделтеген де жоқ, бір тілді соқаларды әзірлеуді өлі күнге дейін ескермей келеміз.

Егін шаруашылығында бұл сыйкы әртта қалуышының сирь—колхоздарда енбек, тәртібінде пашар болуынан, қогамдық шаруашылық пен колхозшылардың жеке шаруашылығын үштасыра жүргізілгендей, ауыл шаруашылық үставының брескел турде бүрмаланғандығынан тиіс.

1945 жылы бұл сыйкы көмшіліктерге жол бермеу үшін, жергілікті советтер жер үйдемдерінде үнемі көмектесіп отыруга сініс. Ол ушін олар колхоздарда еңбек тәртібін пыгайтуға, ауыл шаруашылық үставының бүрмаланғанына қарсы бағыл күрес жүргізуға және әрбір колхозшының едібеккүн табу молшерін сезізін орындаудың қамтамасыз етуға міндетті.

Халық ақындарының айтысы

ЖАЛЫНДЫ ЖЫР-ЖАУҒА ОК

**Октябрь ауданы Көңес ауыл советіндегі „Өрнек“ колхозының ақыны Өзкен
Бекенова мен Жалтыр ауыл советіндегі Чапаев атындағы колхоздың ақыны
Ерғали Асылтаевтың айтысы**

МОЛДАХМЕТ

Домбыра алсам қолым
Сөз жүйесін көзгалар,
Садаланган он саусак
Екі шекте жоргалар.
Бұлбұлдай сайрап қызыл тіл
Сөзмен балы соргалар.
Аудыдан шықкан асыл жыр
Кауға қарып көл болар.
Бізден шыққан ербір сөз
Кейінгіге жол болар.
Хадым кезек бергенде
Сейлем картым дегендеге
Аудызма жыр толар.

* * *

Жырламай қайтіп түрайни
Гүл жайнаған елімді.
Бейшешегі балбыран
Күлпірган дала-жерінді.
Сабагы жерге майысқан
Сары алтындағы егінді.
Күмістей сүн көз тартқан
Айдан шалқар көлімді.
Калайша мысал етпейміз.
Тоннадаған өнімді.
Неге жырга, коспайын
Айбатпен жауды қашыран
Ерлікті ерден асырган
Бар батырдың ағасы
Бар адамзат данасы
Сталиндегі көсемді.
Кемесгер көсем, данышпан
Колбасшымыз Сталин.
Елне баҳыт орнатқан
Колбасшымыз Сталин.
Сталин десе нөсерлөп
Шарықтаган біздің үн.
Әзен мен Ерғали
Сөз берілді сендерге
Жырдың нағызы асылын
Арнайық үлы көсемге.

* * *

Екі бірдей өренім
Бул сөзіме құлақ сал.
Айтыспакқа ой болса
Арина толған өнім бар,
Айдан шалқар көлім бар,
Кау асалмас белім бар,
Күйрік тістеп, құлпырып
Асыр салған төлін бар.
Алқын алып жайылған
Көз жеткісін түлік-мал.
Аудызмын шайнаған
Құлте күйрік, жібек жал
Бота тірсек қаз мойын
Түлпар түяқ жылқы бар.
Осы байлық түрганда
Не інарден кемің бар.
Осыларды жырлайтын
Ақындарым жөнің бар.

* * *

Көз салғайдар ақындар
Өткен тарих беліне,
Талай қыран батырлар
Шапқан жаудын шебіне.
Өрен жүйрік ақын бар
Үлгі болған еліне.
Ақансері, Орчибай,
Нұркей ақын, Тогыжан,
Шал, Кохамбет, Үйбырай
Пілдерінен бал тамған,
Топқа түссе бұлқілден
Корғаң бол тайпалған.
Жырлары жауға оқ болып,
Калың жауды қайтарған.
Із солардың үрнеги,
Үлгі алып, ән салған
Жыр асылын нөсерлөт
Екі бірдей өренім.
Үлгім жауға оқ болын.
Сендердің айтқан олеңін.
Топқа салар шешенін.
Затпайын сөзімді
Екі өрен жүйріктін
Берейін енді кезегін.

ЕРҒАЛИ

Алдыңа сәлем етім жыйналған көп,
Кашанда ерлер халқының қамын жемек.
Ортаңда өз ақының қызмет етсін,
Бергенде олең сөзге халқын кезек.

* * *

Әзен топқа түстік кішкентайдан,
Өнердің ерлеріне қанат жайған.
Білгелі ат-жөніндегі ағаң отыр,

ЖАРҚЫНЫМ ЗАТ-НӨСІЛІЦ БОЛАД ҚАЙДАН?**ӘЗКЕН**

Ауылым «Өрнек». Есілде туган жамынын,
Сталин заманында білім алды.
Орады бақытқа аиам жөргек етіп.
Аялап шолланындағы атқан таңын.

* * *

Ашы үні құлагымын естілген жоқ
Жас төгін, мен туганда зарлаганынын.
Миоага таң құсындағы қонып алып,
Сайраған мен бұлбұлы Гүлстаниң.

* * *

Улғи алғам атқан ақын Кохамбеттен,
Есілдің тасқындында жыр селдеткен.
Сөзге жүйрік, олеңге өрнек салған
Арқада ақын бар ма оған жеткен?

* * *

Аудызман жыр нөсері кетед тасып,
Өләнді ертеден-ақ қылғам машық,
«Ашы әнді түтпен тартсан аспандығы»
Аққудан менің үнін кетер асып.

ЕРҒАЛИ

Бұл топқа екеуміз де түстік бүгін,
Кез келді ел байлығын жырлайтын.
Құлімдел Кремльде Сталин түр
Қолына алып айбынды жеңіс туын.

* * *

Деді ол: Ерді жырла, елді жырла
Көңліңің асылының ақтар сырын.
Атамыз Шал ақындағы кетем заулап
Келтірмей тобынынан Сырдың сүнін.

* * *

Кол сөғіп, домбыранды кос әніме,
Ала-тау, Балқаш күмға жетсін үнін.
Сүйкімдің көз керуендей кетсін шұбан
Дос сүйініп, жауға оқ болын жырың.

* * *

Тоқталма көп алдында басып жібер
Топ жарған ашы үнінді жаным сүйер.
«Айбарлы қолды қысар қаршығамын»
Қамысты терең көлдің қазын ілер.

* * *

Сәтті құн мынау айттың кез боп қалды
Әзкен ағасының жайын білдер.
Жүрексіз жыйын топқа түспес болар
Ағаңың қорғаласаң кезегін бер.

ӘЗКЕН

Ағаеke бәйге атындағы ақылдаисын,
Суырылып топқа түссөр тартынбасын.
Мен дария сыр суындағы байлығым мол
Сен менен мактансаңда артылмайсын.

* * *

Дәүләті ауылымың шалқып жатқан,
Әзгөні байлығымен таңыркатқан.
Өрен жас өнеге алып, есті, ер жетті,
Қырандай қыяға өрлөп қанат қашқан.

* * *

Жау жүрек майданда жүр батыр талай,
Тынбаган жау қамалын талқандамай.
Қыратты қыйған шөптей немістерді
Қырагы батыр Торғай, ер Тәүкебай.

* * *

Жеті өрен өнкей маңғаз орден алды,
Дүшпінаның ордасына ортан салды.
Қойшыбай, Нұржан, Мұқаш ерлігі үстем
Қалайша жырламайтын батырларды.

* * *

Басы бұл дәүләтінің көлден молмын,
Сарқының үзілтін жоқ, ескі кордың,
«Мұртымды балта кеспес» деген макал
Уш кесіп тастасада сенен зормын.

ЕРҒАЛИ

Ақынның сен шалқыған дария екенсін,
Дария болсаң менің де мереімсін.
Сөзбенен қанша өрге сүйреспенде
Аудылым ауылың көйдің келсін.

* * *

Сен айтқан бізде дө бар талай қыран,
Мереій үстем елімнің бағна туган.
Ғалидей қайратын жүрт сүйсіндер
Тайынбай бірі мыңға қарсы тұрган.

* * *

Әлімжан, Тоқтар, Павел, Николайлар,
Бір-бірі сокқан сомдап қамалдай бар.
Кектенген жүздерін үксаң зұлымарға
Тағдырга Отаны үшін басын байлар.

* * *

Бастаған колхозымды Қайыржаным,
Кашанда колхозының жейді қамын.
Котыр, арық, көтерем дегендегер жоқ
Күлпірган күйлі семіз барлық малым.

* * *

Малышлар мадды есіріп баға білді.
Өткіздім бас байға алып, еткен жылды.
Саулығы Қайролланың егіз табад

ТАҒЫ БАР КОМСОМОЛЫМ ЗЕКЕНСИНДЫ.

* * *

Ауылым еңбек етіп ерте бастаң
Жоспардан мал азығын артық үйді.
Тоннадаң май жонелтік армияға
Жұн, тері, тон, біннел, қымбат пұлды.

* * *

«Жалтыр», «Чапай», «Жаңа жол», «Қек
терегім»,
Майданың беріп жатыр бар көрегін.
Түйірін алтын дәннің тастаған жоқ.

* * *

Усқірік сары аязда жылқы бағып,
Быбырай елге үлгі болғаны анық.
Серізден секен етіп жылқы есірді ол
Тұрады жыл-жыл сайын жулде алып.

* * *

ӘЗКЕН

Ерага асыра айтпа, мақтан сүйіп,
Орынсыз ойдағынын өрге сүйреп.
Түлкідей шыңан қашқан жалтарасың
Күтілғың кеп отырма үй-деп, бүй-деп.

* * *

Рақымаң еңбек етпей жатып алған.
Калып па еріншектік Қантайлардан?
Шақырмай тәртібіне жалқауларды
«Үйимшыл» деген басшың қайда қалған?

* * *

Тыниша, Жамал, Қекіш мадды баққан,
Қажырлы қайратпенең еңбек еткен.
Ауылым өнімді еңбек майданыңдай
Бір жоқ біздің елде қарал жатқан.

* * *

Сен берген ет пен сүтті бердік біз де,
Көп көмек еттік майдан, елімізге.
Майданға отыз мың пүт астық бердік,
Бұл улкен күш емесе жеңісіне.

* * *

Жөнелткен жылы кім есебі жоқ,
Ерге тоң, жауға бораң корғасын бол.
Ірімшік, ет пен май сүт бердік тағы,
Майданға біз осылай еттік көмек.

* * *

Біз солай орындағы берешекті,
Ерінбей малшы, егінші еңбек етті.
Уш есі артық бердік сендерден біз
Майданға астық, кім, сүт пен етті.

* * *

Мал басын толтырмадың байылғы жыл,
Исіздік, үйміздік айғағы бұл.
Санитар Қабиденің қайда болды?
Екі өгіз, бір атыңыз котыр боп түр.

* * *

Жауапсыз осыншама болдың иеден?
Кой, сыйыр безек жандай селкілдеген.
Қырық қозың мен үш атың бірдей өлім.
Үштегін бес құлышың қасқыр жеген.

* * *

Мыскадап сабан беріп малдарыңа,
Жетімсіз мал азығы болғаны ма?
Шаштіліп росуә бол шөбін жатыр
Елінде иелік жоқ қолдағыға.

* * *

Елімнің хал-хадарын халқым көрген,
Бес тұлға алабынан малдар өрген.
Жасырып кемістікті не қыласын
Өнеге ал үлгі болған біздің елден.

* * *

Жатырмых астық тартып темір жолға
Әр іске мүмкіндіктің бөрі колда.
Бұл істі орындауды қолға алмадың
Үйреткен өнеге ал деп үлгің сол ма?

* * *

Бауырлас алаш емес, егіз елім
Нар шоккен аскаршының таұмен тенбіз.
Алалы жылқы, актылы қойының бар
Көктемдегі Есілдей тасқан селміз.

* * *

«Бірлік» вең «Көңес», «Мектеп», кол

